

Синегдоха

стилска фигура коју многи сматрају подврстом метонимије, односно пренос значења према логичкој вези изведен по критеријуму квалитета. Један појам или реч се замењују другим појмом на основу њихове непосредне (логичке) везе. Синегдоха се користи када се целина исказује делом те целине, а део целине се исказује целином.

Synecdoche

is a stylistic figure that many consider a subtype of metonymy, i.e. the transfer of meaning according to a logical connection made on the basis of quality criteria. One concept or word is replaced by another concept, based on their immediate (logical) connection. Synecdoche is used when a whole is expressed by a part of that whole, and a part of the whole is expressed by the whole. Целином.

Why is it that a horse, a dragonfly and a seahorse have similar names?

Зашто коњ, вилин коњиц и морски коњиц
имају сличне називе?

Породици коња (Equidae)

припадају коњи у ужем смислу, магарци и зебре.

Снажног су врата, заобљеног и мишићавог тела, меке и кратке длаке, која је на потиљку и репу дужа и гриваста.

Ноге им се завршавају копитима, па се убрајају у ред копитара (Perissodactyla), којима припадају и носорози (Rhinocerotidae).

Првобитан ареал насељености коња био је највећи део средње и северне Европе, средње Азије и Африке.

Азије и Африке.

Horses, donkeys and zebras all belong to the horse family (Equidae). They have a strong neck, rounded muscular body and soft, short hair that is long and maned on the nape and tail. Their legs end in hooves, so they belong to the group of ungulates (Perissodactyla), which also includes rhinoceroses (Rhinocerotidae).

The original habitat of horses was most of Central and Northern Europe, Central Asia and Africa.

Дивљи коњи намибијске пустиње
Wild horses of the Namib Desert

Модерни липицанер
Modern lipizzaner

Није познато тачно када су коњи први пут припитомљени, али се сматра да су коња као домаћу животињу у приближно слично време почели да користе у Кини, Индији и старом Египту. Постоје бројне расе, међу којима се по лепоти издвајају арапски коњи и липицанери, а по снази и теглећим особинама, коњи за вучу и рад, као што је, на пр. штајерски.

Herds of these herbivores can still be found on the plateaus and steppes of Asia and Africa. The exact time when horses became domesticated is not known, but it is believed that they began to be used as domestic animals in China, India and ancient Egypt approximately at the same time. There are numerous breeds, among which Arabian horses and Lipizzaners stand out for their beauty, while e.g. Styrians are known for their strength and ability to pull and carry.

Арапски коњ
Arabian horse

Белгијски теглећи коњ
Belgian draft horse

Арапски коњ
Arabian horse

Према арапским захтевима, племенити коњ мора имати „правилно грађено тело, кратке и покретљиве уши, уску главу широких ноздрва, лепе, тамне испупчене очи „погледа заљубљене жене“ дугачка бедра „као код ноја“ и мишиће „као код камиле“ и низ других особина, које се могу свести на правило 3x4: четири ствари морају бити широке: чело, груди, бокови и ноге, четири високе: врат, горњи део ногу, трбух и слабине, а четири кратке: крста, уши, срж копита и реп.

Енглези посебно цене тркачке коње, брижљиво им чувајући родослов, а некад широко распрострањени дивљи коњи, попут тарпана или европског коња Пржевалског, могу се наћи само у заточеништву.

Пржелевски
Przewalski

According to Arab requirements, a noble horse must have a “correctly built body, short and movable ears, a narrow head with wide nostrils, beautiful, dark bulging eyes ‘with the look of a woman in love’, long thighs ‘like an ostrich’ and muscles ‘like a camel’”, as well as a number of others traits which can be described as the ‘3 by 4 rule’: four things must be wide (forehead, chest, hips and legs), four must be tall/long (neck, upper legs, belly and loins), and four must be short (lower back, ears, core of hooves and tail).

The English especially value racing horses, carefully guarding their pedigrees, while once widely distributed wild horses, such as the Tarpan or the European Przewalski’s horse, can now be found only in captivity.

Како у својим делима пише
етнолог Тихомир Ђорђевић:

„у нас се коњ назива само коњ,
ређе коњиц и парип.

Женка је бедевија (од турске
речи *бедеви*–бедуински; расна
кобила), лошија врста коња зове
се кљусина, кљусе, рага, курада,
дртина, куверина.

Младунче је ждребе, ретко
парипче. У Хомољу, кад ждребе
зађе у другу годину, ако је
мушко, добије име ждребац,
ждребак или омак, а ако је
женско, ждребица или омица. Кад
узме трећу годину, мушко се зове
пастув, а женско кобилица.

За неувијена пастува кажу сељаци
да је пастушаст или ајгировит.
Њега слабо ко јаше и преже у
кола, јер је „луд и бесан“.

Слично је и у другим нашим
крајевима.

Домаћи коњи
Domestic horse

As the ethnographer Tihomir Djordjević wrote in his works, “In our country, a horse is called simply *konj*, less often *konjic* or *parip*”. The female is called *bedevija* (from the Turkish word *bedevi*), while an inferior horse is called *kljusina*, *kljuse*, *raga*, *kurada*, *drtina* or *kuverina*. A foal is called *ždrebe*, rarely *paripče*.

In Homolje, when the foal reaches its second year, if it is a male it is called *ždrebac*, *ždrebak* or *omak*, and if it is a female - *ždrebica* (filly) or *omica*. In its third year, a male horse is called *pastuv* (stallion) and a female is called *koblica*. For an untied stallion, peasants tend to say that he is *pastuv*-like or resembling an *ajgir*. People rarely ride them or use them to pull carts, because they are considered “crazy and furious”. The situation is similar in other parts of our country.

У Ђевђелији и околини младунче од кобиле зове се у првој години ждребе, а другој, ако је мушко, муле, ако је женско-ждребица, у трећој години мушко је коин, женско-кобила.

Под Фрушком Гором маторо и слабо коњче зову рага и кљусина. Играјући веома важну улогу, у нашој земљи су коњи употребљавани за јахање (седланици), ношење терета, киријање, орање, вучу кола, окретање долапа, вршу, ношење службених и приватних писама и аманета, за коњицу, трку и за борбу.

In Djevdjelia and its surroundings, a young horse is called *ždrebe* (foal) in its first year, while in the second year, if it is a male, it is called *mule* and if it is a female - *ždrebica*. In its third year, a male horse is called *koin*, and a female - *kobila* (mare).

At the foot of Mt. Fruška Gora, an old and weak horse is called *raga* or *kljusina*. Playing a very important role in our country, horses were used for riding (*sedlanik*), carrying loads, plowing, pulling carts, turning the millstone, carrying official and private letters and bequests, for cavalry, racing and fighting.

Три, традиционално,
„у нас најглавније“ врсте коња
биле су:

А) наша стара врста коња којом се
до скоро служио наш стари свет за
јахање (седланици) и за ношење
терета и којим се и данас служе
кириције. Ситни су, неугледни,
али врло издржљиви и са малим
задовољни. Слабо се негују, мало
или никако не тимаре, често
ноћивају без заклона.

У Хомољу их називају камењарима.

У Кучима, „коњи су мале расе и
ријетко да који може носити мимо
сто и двадесет килограма тежине“.

Њихова су имена народна и
понајвише су им дата по одликама
и особинама: белац, шарац, лиско,
зеленко, зекан, зечко, цветко,
вранац, мишко, шарко, мрков;
ружа, цвета, шара, шарка, итд.

Equus ferus caballus

We traditionally had three “most important” types of horses:

A) Our old type of horse, which until recently was used for riding (*sedlanik, saddler*) and for carrying loads, which is still used by landlords today. They are small and unsightly, but very hardy and happy to just be alive. In Homolje they are called kamenjari. In Kuči, “horses are small and can rarely carry more than one hundred and twenty kilograms of weight”. Their names are popular and mostly assigned based on their features and characteristics: *belac, šarac, lisko, zelenko, zekan, zečko, cvetko, vranac, miško, šarko, mrkov; ruža, cveta, šara, šarka, etc. pokrovac.*

Најпознатији пример са овим именом (из народних епских песама) је митски Шарац Краљевића Марка. Негде дају коњима људска имена: Цветко, Цвета, Ружа, Каранфил, Занфир.

У Ђевђелији и околини, коњи, поред македонских, носе и турска имена: абдал (шашав, *şarşal*), јурук, док је терминологија појединих делова самара: посапач, стеља, поплуг, поплетница (поплећница), дрвеница, главар, облук, крстина, рибница, спица, покровац.

The most famous example bearing this name is the mythical Šarac (from folk epic songs), which belonged to Prince Marko. Horses are sometimes given human names: Cvetko, Cveta, Ruža, Karanfil, Zanfır. In Djevdjelija and its surroundings, in addition to Macedonian, horses also have Turkish names: *abdal* (quirky, *şarşal*) or juruk, while certain parts of the saddle are described as *posapač*, *stelja*, *poplug*, *popletnica* (*poplećnica*), *drvenica*, *glavar*, *obluk*, *krstina*, *ribnica*, *spica* or *pokrovac*.

Иван Мештровић: Марко Краљевић и његов коњ Шарац, скулптура изложена 1911. на Међународној изложби у Риму у Уметничком павиљону Краљевине Србије
Ivan Meštrović: Prince Marko and his horse Šarac, a sculpture exhibited in 1911 at the International Exhibition in Rome in the Art Pavilion of the Kingdom of Serbia

Б) Кочијашки коњи,
нешто крупнији, добро храњени, али нештедимице,
сваки дан, терани.
И они имају народна имена, као и они из прве врсте.

B) Carriage horses,
somewhat larger
and well fed, but
relentlessly driven
every day. They too
have popular
names, like those
of the first type.

В) луксузни коњи,
најчешће пореклом из Арабије
(арапски атови), дошли посредством Турака.
Ређе је очуван у чистој првобитности, а више
је оплеменио нашу домаћу врсту коња.

C) Luxury horses,
mostly originating
from Arabia (Arabi-
an horses), which
were brought into
the country by the
Turks. They are
rarely preserved in
their pure originali-
ty, and and known
more for ennobling
our domestic type of
horse.

King Peter the First Coronation, Belgrade 1903
Краљ Петар Први Крунисање, Београд 1903.година

Како би унапредио неговање коња, „који су били потребни и за правитељство и за приватну употребу“, Књаз Милош је 26. маја 1836. наредио преко Управитељног Савета (слсрп. Правителствујућий совѣтъ сербскій) да сваки чиновник и сваки кмет коме је то могућно држи бар по три кобиле и да избере најбоље мајуре „слободно и бесплатно“, а народ да буде дужан да их у томе помогне.

Тим источњачким утицајем ушли су у наш народ називи добрих коња; ајгир, ат, дорат, кулаш, крхат, ђогат, алат, затим називи болести коња: текневез, гунтураћ; особине коња: арум, азгин, коњска опрема; ам, узенгија, кускун, аша, бињак, бунџук (коњски накит), такум дизгин, тимар итд.

Кнежев конак у Топчидерском парку
Prince Miloš' Residence, Topčider, Belgrade, Serbia

To improve the care of horses, “which were needed both for the government and for private use”, on 26 May 1836 Prince Miloš ordered through the Administrative Council (in Slavic-Serbian: *Правителствујућий совѣтъ сербскій*) that every official and every serf who could keep at least three mares was to choose the best agricultural land “freely and free of charge”, obliging the people to help them maintain it. This eastern influence brought the names of good horses into our country: *ajgir*, *at*, *dorat*, *kulaš*, *krhat*, *djogat*, *alat*, as well as the names of horse diseases: *teknevez*, *gun-turać*, and horse characteristics: *am*, *uz-engija*, *kiskun*, *aša*, *binjak*, *bundžuk* (horse jewelry), *takum dizgin*, *timar*, etc.

У Левчу и Темићу, добар је коњ „токмак (онижи растом, а широких прсију), држи гриву на десној страни, а особито кад му се длака на глави сама плете у перчин (у ком случају се верује да је коњ виловит и да га виле ноћу јашу) који при касу баца предње ноге напред и лепо их савија у колену и који држи главу на високо.

Рђав је пак коњ онај „који има обаљене сапи на ниже, коритаста леђа (белеш), гриву на левој страни, испуцале копите, који у ходу удара ногу о ногу (носи се), који је лисаст, који има шарене очи (чакараст), који има под репом белу кожу (абараш), који има трн (нека врста коњске болести, као узетост или реуматизам) у предњим ногама, који има један кук нижи (лијокукаст), који има сувише танак труп (колансуз), који има врло велики трбух (шкембав), који осакати у зглобовима задњих ногу (каракуш).

Karadorđevo

In Levč and Temić, a good horse is a “tokmak” (smaller in stature and with a broad chest), with a mane on the right side, especially when the hair on its head gets woven into a braid on its own (in which case it is believed that the horse is possessed by fairies that ride it during the night), which throws his front legs forward while trotting and bends them nicely at the knee, holding its head high. A bad horse is the one “whose thighs face downward, with a trough-like back (beleš) and a mane on the left side, which has split hooves and legs that knock against each other while it walks, has differently coloured eyes (čakarast) and white skin under the tail (abaraš), has a thorn (a type of horse disease, like inability to move or rheumatism) in the front legs, whose one hip is lower (lijokukast), whose body is too thin (kolansuz), which has a very big belly (škembav) or is crippled in the joints of the hind legs (karakuš).

Коњ се у Србији дозива са:

На, на, на!

Гони се са:

Ђи

In Serbia, a horse is called
using the sound Na, na, na!,
while the order to start moving is
Dji!